

Materiál na rokovanie
Mestskej rady
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 12.5.2016

Koncepcia rozvoja Mestských lesov v Bratislave 2016 – 2018 - doplnená

Predkladateľ:

Mgr. Martin Maruška, v.r.
Riaditeľ magistrátu

Zodpovedný :

Ing. Gabriel Baláž, v.r.
Riaditeľ sekcie

Ing. Juraj Zikmund, v.r.
riaditeľ organizácie
Mestské lesy v Bratislave

Ing. Katarína Prostejovská, v.r.
Oddelenie životného prostredia
a mestskej zelene

Spracovateľ :

Ing. Juraj Zikmund
riaditeľ organizácie
Mestské lesy v Bratislave

Materiál obsahuje:

- 1.Koncepciu rozvoja Mestských lesov v Bratislave 2016 - 2018
2. Návrh uznesenia
3. Uznesenie č. 292/2015 zo dňa 18.11.2015
4. Uznesenie č.396/2016 časť B zo dňa 30. 3. 2016
5. Výpis komisie finančnej stratégie a pre správu a podnikanie s majetkom mesta zo dňa 9.5.2016
6. Výpis komisie územného a strategického plánovania, životného prostredia a výstavby zo dňa 10.5.2016

KONCEPCIA

rozvoja

Mestských lesov v Bratislave

2016 - 2018 - doplnená

December 2015

Máj 2016 - doplnená

Predkladá: Ing. Juraj Zikmund
riaditeľ

1. ÚVOD

Prostredie mestských lesov v Bratislave je tvorené predovšetkým lesnými komplexmi striedanými hodnotnými lúčnymi a vodnými plochami, ktoré sú vo vlastníctve Hlavného mesta SR Bratislava, vo výmere cca 3200 ha. Jedná sa o lesy osobitného určenia, ktoré sú prímestské s významnou zdravotnou a rekreačnou funkciou. Mestské lesy v Bratislave sú najväčšou súvislou rekreačnou plochou na území hlavného mesta.

1.1 Všeobecné informácie o Mestských lesoch v Bratislave

Hlavnou úlohou organizácie Mestských lesov v Bratislave je udržať kontinuitu v koncepcii obnovy a budovania mestských lesov tak, aby návštevník prichádzajúci do prostredia lesného ekosystému mestských lesov pociťoval príjemnú atmosféru vychádzajúcu z pobytu v lesnom prostredí. Za týmto cieľom sa snažíme napredovať v kreácii nových nápadov, aby sme dosiahli moderný mestský rekreačný les na zabezpečenie požadovaných rekreačných podmienok obyvateľom mesta Bratislavy i ďalších milovníkov prírody. Organizácia MLB zabezpečuje hlavne činnosti, smerujúce k vytváraniu podmienok na krátkodobú rekreáciu, so zameraním na podporu turisticko-rekreačných funkcií lesa, teda činnosti na údržbu a výstavbu lesného parku. Z ťažiskových lesoparkových činností sú to najmä výstavba, rekonštrukcia a údržba voľno časových a rekreačných areálov a lesného mobiliáru akým sú: lavičky, stoly, altánky, detské ihriská, odpadkové koše a iné zariadenia. Z ďalších činností je to najmä kosenie lúčnych priestorov, zvoz smetí, opravy a obruby ciest a chodníkov, ktoré MLB vykonávajú okrem základných lesných prác, akými je pestovanie zdravého lesného porastu, zalesňovanie a výchova mladých lesných porastov - prerezávky.

1.2 FSC certifikát

Organizácia Mestské lesy v Bratislave bola od roku 2007 držiteľom medzinárodného certifikátu FSC, ktorý je uznaním kvality práce lesníkov a známka toho, že sa obhospodarujú lesy prírode blízkym spôsobom, podľa uznaných medzinárodných štandardov. V auguste 2015 si naša organizácia objednala vykonanie auditu na znovu získanie FSC certifikácie. Momentálne čakáme na rozhodnutie. Na prístupe mestských lesov k obhospodarovaniu lesa to však nič nemení a starostlivosť o les prebieha aj naďalej podľa štandardov predpísaných certifikačným štandardom FSC.

Certifikácia PEFC / 23 – 21 – 04 Mestské lesy v Bratislave získali dňa 20.12.2013 tiež prestížny certifikát PEFC. Toto osvedčenie č. 4 076 / 2013 potvrdzuje, že Mestské lesy v Bratislave obhospodarujú lesy v súlade s požiadavkami certifikačných kritérií definovaných v dokumentoch „Slovenského systému certifikácie lesov“ (SFCS 1002:2009 a SFCS 1003:2009), ktorý bol na základe splnenia požiadaviek PEFC uznaný radou PEFC dňa 28.07.2010.

PEFC (Program pre vzájomné uznávanie lesných certifikačných schém) je svetovo najväčší systém certifikácie lesov. Prostredníctvom svojich štandardov systém zabezpečuje, aby všetky environmentálne, sociálne a ekonomické prínosy lesov mohli využívať súčasné i budúce generácie.

2. LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Mestské lesy v Bratislave hospodária prírode blízkym spôsobom hospodárenia, ktorý je voči lesom najmenej rušivý. Drevinové zloženie mestských lesov je pomerne pestré, výrazne tu dominujú listnaté stromy. Najrozšírenejšou a zároveň hospodársky najvýznamnejšou drevinou je buk, tvoriaci až 50 % porastovej plochy aj zásoby. Ďalšie v poradí, čo do podielu a významnosti, sú dub a hrab. Spolu tieto 3 dreviny tvoria až 92 % porastových plôch.

Hospodárske opatrenia vykonávané MLB sú prioritne zamerané na podporu všetkých mimo produkčných funkcií lesa, čiže produkcia drevnej hmoty je sekundárna (podružná, vedľajšia), no napriek tomu je zdrojom príjmov Mestských lesov v Bratislave. Finančné výnosy z predaja dreva tak dopĺňajú príspevok z mestského rozpočtu poskytovaný MLB na zabezpečenie plnenia úloh v hlavnej činnosti, ktorá je zakotvená v zriaďovacej listine organizácie na prvom mieste a tou je „zveľadovanie lesného majetku a zabezpečenie jeho rekreačných funkcií“.

2.1 Hospodárska úprava lesa

V zmysle zákona o lesoch každý vlastník lesa musí hospodáriť podľa Plánu starostlivosti o les, ktorý schvaľuje na obdobie desiatich rokov Okresný úrad v sídle kraja (bývalý Krajský lesný úrad). V týchto dňoch práve prebieha schvaľovanie nového Plánu starostlivosti o les, ktorý bude schválený na roky 2016-2025. Plán starostlivosti o les (ďalej len PSOL) sa tvorí tak, aby vyhovoval osobitnému režimu hospodárenia v lese v prospech rekreačných a environmentálnych funkcií lesa.

Obnova lesa je vykonávaná formou maloplošného hospodárskeho podrastového spôsobu tak, aby neboli výrazne narušené estetické prvky krajiny. Plocha obnovných prvkov je minimalizovaná do veľkosti 0, 20 ha, zákon o lesoch dovoľuje veľkosť plochy obnovného rubu pri maloplošnej forme do 3 ha, pri veľkoplošnej forme do 5 ha. Pri obnove lesa sa dbá na dosiahnutie drevinovej aj vekovej rôznorodosti.

Mestské lesy v Bratislave, v zmysle zákona o lesoch, obnovujú lesné porasty sústavne a včas miestne vhodnými lesnými drevinami, pričom je uprednostňovaná prirodzená obnova. Na umelú obnovu sa používa geneticky vhodný reprodukčný materiál. Výchova mladých lesných porastov sa vykonáva podľa aktuálneho PSOL. Výchova porastu sa vykonáva tak, že sa znižuje počet stromov na ploche s cieľom odstrániť tvarovo a druhovo nevhodné jedince stromov. Drevo z odstránených stromov hrubšie ako 8 cm sa spracováva na predaj. Drevo tenšie ako 8 cm sa ponecháva v poraste, kde v priebehu niekoľkých rokov zhnie a stáva sa z neho humus, ktorý skvalitňuje lesnú pôdu

a spomaľuje odtokanie dažďovej vody z lesa. Výchovné opatrenia v lesných porastoch mladších ako 20 rokov sa nazývajú prerezávky, v lesných porastoch starších ako 20 rokov sa nazývajú prebierky.

Úlohou MLB ako správcu lesných pozemkov je zabezpečovať aj ochranu lesa. Ochrana lesa je súbor technických, biologických a administratívnych opatrení zameraných na zabránenie vzniku škôd na lesoch. (viac v kapitole 2.4.) Škodlivé činitele môžu byť abiotické (oheň, vietor, sneh, námraza, imisie...) alebo biotické (zver, hmyz, huby a človek).

2.2 Ťažba, manipulácia a doprava drevnej hmoty

Ťažba dreva sa vykonáva dodávateľským spôsobom. Približovanie sa realizuje kolesovými traktormi, ručné približovanie ani približovanie inými mechanizmami sa nepoužíva. Manipulácia dreva sa vykonáva výlučne na odvoznom mieste a odvoz dreva sa realizuje nákladnými autami. Ťažba, manipulácia a odvoz drevnej hmoty sú vykonávané najmodernejšími technológiami s použitím štandardných mechanizačných zariadení a nepredpokladá sa v tomto smere pre budúcnosť žiadna podstatná zmena. Jediné čo sa dá očakávať je, že budú dodávané do výroby novšie, ekologickejšie mechanizmy.

Vzhľadom k primárnej a rekreačnej funkcii lesoparku sú všetky činnosti súmerné so správou územia (ťažba, odvoz dreva, oprava zariadení) realizované iba v pracovných dňoch od 6:00 do 16:00. Týmto je poskytnutý návštevníkovi MLB maximálny komfort využívania územia.

2.3 Protipožiarne ochranné služby

V dňoch pracovného voľna a pokoja pracovníci Mestských lesov v Bratislave vykonávajú ochranné služby v lese zamerané na ochranu lesa najmä pred požiarmi a na rešpektovanie zákonom zakázaných činností. Ochrana lesov pred požiarmi je zvlášť dôležitá, pretože lesné požiare spravidla spôsobujú škody veľkého rozsahu. V zmysle zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi a vyhlášky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii má každý užívateľ lesa uložené povinnosti na zabránenie vzniku požiarov v lesoch.

Napriek maximálnej starostlivosti o les nám príroda ukázala svoju silu a v máji roku 2010 zasiahla pohorie Malých Karpát kalamita pod názvom GIZELA.

V súčasnosti sú všetky plochy, ktoré boli postihnuté kalamitou zalesnené a vzniká tam nový les.

3. POTREBY OBYVATEĽSTVA NA KRÁTKODOBÚ REKREÁCIU

Zotavenie predstavuje relatívne novú sféru života, ktorá sa oddiferencovala v masovom rozšírení od jeho iných zložiek až v industriálnej etape vývoja spoločnosti. Je uvedomelým, cieľavedomým alebo spontánnym procesom, činnosťou, respektíve súborom činností, zameraných na regeneráciu telesných a duševných síl i na všestranný rozvoj osobnosti človeka. Uskutočňuje sa vo voľnom čase a

v primeranom prostredí. Využívanie voľného času sa realizuje rozlične, širokou škálou činností od kultivácie ducha formou vzdelania a sebarealizácie, ako aj dobrovoľnej účasti na riadení a správe spoločenských záležitostí, alebo manuálnych prác uskutočňovaných z vlastnej záľuby ako zložiek aktívneho oddychu, cez kultiváciu tela – šport, až k pasívnemu odpočinku. Zastúpenie súboru činností rôzneho charakteru si vyžaduje vzájomné proporcionálne vyváženie. Rekreačia obyvateľov uskutočňovaná vo voľnom čase sa podľa zaužívaného triedenia z hľadiska dĺžky trvania člení na krátkodobú rekreáciu, ktorá zahŕňa voľno časové možnosti pracovných a voľných dní, a na dlhodobú rekreáciu, ktorá zahŕňa dovolenku. Prostredie veľkého mesta je z hľadiska činiteľov určujúcich nároky na krátkodobú rekreáciu, charakteristické vo väčšej miere neustálym ruchom, znečisteným ovzduším a menším podielom zelene a iných prírodných prvkov.

Obyvatelia veľkých miest sa prevažne viac podieľajú na kategórii tzv. sedavých zamestnaní, z čoho vyplýva veľký nedostatok telesného pohybu a potreba kompenzácie tejto nerovnováhy športovo – rekreačnými aktivitami vo voľnom čase, predovšetkým ale vo voľnej prírode. Sú to najmä rekreačno – športové aktivity, predstavujúce však len jednu skupinu z celkového komplexu aktivít voľného času. Bratislavský lesný park poskytuje nasledovné aktivity: turistika, cykloturistika, beh, orientačný beh (maratón, polmaratón), piknikovanie (pasívna forma relaxu), futbal, volejbal, lyžovanie, beh na lyžiach, kolobežky, rybolov, zber lesných plodov, poľovníctvo, pozorovanie vtáctva a zveri, lesná pedagogika

3.1 Ciele v oblasti krajinárskych a les pestovateľských zásad budovania MLB

Lesný park zabierajúci veľké plochy je zložitým komplexom. V procese výstavby a údržby je potrebné riešiť otázky lesohospodárske, architektonicko-krajinárske a kultúrno- rekreačné.

Cieľom plánovitej úpravy a vybudovania Bratislavského lesného parku z pohľadu Mestských lesov v Bratislave je vytvorenie zdravého esteticky pôsobivého lesa – harmonicky zladeného obrazu krajiny. Pri formovaní lesoparkovej krajiny sa vykonávajú tri základné druhy lesoparkových zásahov: *sadba, pestovanie a obnova(ťažba) porastov*, ktorými sa má zaistiť stav porastov lesoparkového charakteru. Aj pri pestovateľských úkonoch musia byť porasty usmerňované na docielenie skupinového zmiešania a vertikálneho rozčlenenia. Ihličnany okrasného charakteru je vhodné umiestňovať len po okrajoch otvorených miest, napr. okolo jazier, rybníkov, vodných nádrží a pod. Pestovanie porastov má z hľadiska lesohospodárskeho aj lesoparkového prvoradý význam pre vytvorenie odolných, zdravých a produkčne plnohodnotných porastov. Preto je potrebné pri vykonávaní pestovateľských opatrení (najmä pri úrovňových prebierkach) zámerne uprednostňovať dreviny esteticky a biologicky cennejšie a dekoratívnejšie.

Okrem toho niektoré ťažby, resp. obnova porastov sa bude musieť vykonať aj z dôvodov čisto lesoparkových: pre vytvorenie a zvýraznenie malebnejších krajiniek, zátiší, okrajov a pozadí, pre

odkrytie krajších panorám, pre vytvorenie alebo rozšírenie výhľadov na ďaleké a širšie okolie, pre rozšírenie jestvujúcich alebo vytvorenie nových rekreačných priestranstiev a pod. Tieto ťažobné zásahy musia byť prevádzané tak, aby sa s nimi docielilo zlepšenie krajinárskej hodnoty celého územia, aby sa zachoval a neporušil prirodzený ráz lesov.

V zdravom, udržiavanom lese s vysokou estetickou hodnotou zažíva návštevník pozitívne emócie, ktoré sú mimoriadne dôležité pre rýchlu a efektívnu regeneráciu, pre pozitívne naladenie do života, získanie psychických síl a životnej motivácie.

3.2 Rekreačno – športové činnosti

V každom ročnom období sú MLB veľmi intenzívne využívané. Najpopulárnejšie je športové využitie, v hlavnej sezóne sú organizované významné športové podujatia s dlhoročnou tradíciou. Cyklistika, turizmus, rekreačný, kondičný aj orientačný beh sú športy, ktoré návštevníci vyhľadávajú v území celoročne. Za týmto účelom sa MLB starajú a udržiujú priechodné lesné cesty a chodníky rôznych povrchov – asfaltové cesty ako aj malé, ale trasou zaujímavé lesné chodníky. Na území MLB spolupracuje viacero organizácií, ktoré združujú rôzne záujmy návštevníkov a užívateľov lesa. Pre pravidelné podujatia a aktivity MBL vytvárajú regulatívy, vydávajú súhlas na pohyb v území, určujú podmienky, za akých sú tieto aktivity v súlade so záujmami všetkých užívateľov lesa.

V zime sa pri priaznivých snehových podmienkach v území udržiava bežecká stopa, na ploche amfiteátra sa pri dlhšie trvajúcich mrazoch udržiava ťad na bezplatné verejné korčuľovanie. K obľúbeným zimným športom patrí aj lyžovanie na Cvičnej lúke na Kolibe, turistika na lyžiach a aj rekreačné sánkované.

V spolupráci s hlavným mestom SR a Bratislavským samosprávnym krajom (ďalej len BSK) sa udržiavajú a budujú cyklotrasy na území MLB. Na podporu bežeckého športu bola v spolupráci s reklamným partnerom označená trasa polmaratónovej bežeckej trate so štartom a cieľom pri Červenom moste, čo zjednodušilo usporiadanie polmaratónov na našom území.

Okrem tradičných športových aktivít sú tu vytvorené aj podmienky na rozvoj netradičných športov: na území sa rozvíja nový druh rekreačného športu Geocaching, na Malom Slavíne bolo postavené verejné discgolfové ihrisko, veľkej obľube sa teší aj verejná zjazdová cyklistická trať Rohatka (Kamzík - II. rybník) a v areáloch na Partizánskej lúke a v Krasňanoch je návštevníkom k dispozícii ihrisko na Petanque.

3.3 Komunikácia s verejnosťou a ostatnými odbornými organizáciami

Mestské lesy v Bratislave sú členmi odborných organizácií a združení ako napríklad Združenie obecných lesov, Zväz zamestnávateľov v lesnom hospodárstve a Slovenská poľovnícka komora.

O dianí v MLB je verejnost informovaná prostredníctvom web stránky www.ba-lesy.sk, Fb stránky: Mestske lesy v Bratislave, kde sú uverejnené aktuálne oznamy, informácie o kvalite vody v studničkách, panely náučných chodníkov, odkazy na právne predpisy súvisiace s činnosťou MLB, generel a štatút MLB ale aj iné užitočné informácie. Zverejnená je tu aj podrobná mapa Lesoparku. O aktivitách v najnavštevovanejšom areáli Partizánska lúka informuje jeho webovsky portál www.partizanskaluka.sk, a Facebooková stránka.

V spolupráci s DPMB bola upravená trasa linky MHD č. 43 s predĺžením po Kačín. Pre veľký úspech premáva na predĺženej trase v hlavnej turistickej sezóne aj v ďalších rokoch po otvorení areálu Kačín.

3.4 Lesná pedagogika

Rok 2013 bol začiatkom skúšobnej sezóny výučby lesnej pedagogiky pre školy a materské školy. Ponuka programov pre školy sa osvedčila a aktivity lesnej pedagogiky sa v roku 2015 postupne rozšírili. Výučba je realizovaná vonku v prírode v areáli MLB, pri niektorých programoch alebo v prípade nepriaznivého počasia je využívaná učebňa v sídle MLB. V roku 2015 sa nášho programu zúčastnilo 19 škôl, 44 tried a 1002 detí. Program sa mení podľa ročného obdobia.

Stále je však aktuálna potreba zriadiť Lesnú školu s účelom zabezpečiť podmienky na rozvoj environmentálneho povedomia detí a mládeže, propagácie lesníctva a propagácie využívania dreva ako jednej z najekologickejších surovín na našej Zemi.

V aktivitách na podporu lesníctva MLB spolupracujú s Národným lesníckym centrom vo Zvolene a každoročne organizujú obľúbenú akciu Lesnícky deň na Partizánskej lúke. V spolupráci s magistrátom hl. mesta sa tým Mestské lesy v Bratislave prezentujú každoročne na dňoch samosprávy v akcii Bratislava pre všetkých.

3.5 Hlavné centrá rekreácie

Rekreačné centrum Koliba - Kamzík: Patrí k miestam, kde sa tradične koncentruje vysoká návštevnosť v MLB. Je dopravne dostupný trolejbusom MHD. Svojim položením, charakterom a prírodnými podmienkami slúži návštevníkom MLB buď ako konečný bod ich rekreácie, alebo ako východiskový bod na dlhšie pešie túry po značkovaných trasách. Má teda podmienky na krátkodobú statickú ale aj dynamickú rekreáciu počas celého roka.

Lokalita **Cvičná lúka** dostala meno najmä vďaka lyžiarskej lúke, na ktorej sa učia deti v zimných mesiacoch lyžovať. V letnom období tu premáva 360-metrov dlhá bobová dráha. Neďaleko dráhy sa nachádza *Lanoland – lanové centrum*. Na Kamzík vedie sedačková lanovka od bývalej reštaurácie Snežienka. Lanovku okrem turistov využívajú hlavne cyklisti, ktorí sa potom spúšťajú po cyklistickej Dowhill zjazdovke Rohatka so štartom vedľa lanovky. Horná stanica lanovky (Kamzík - Koliba) je vo výške 422 metrov nad morom, dolná časť (Železná studienka) je vo výške 236 metrov nad morom.

Veľmi obľúbenou lokalitou s krásnym výhľadom na Bratislavu je samostatná lúčka nachádzajúca sa pod televíznou vežou nazývaná **Americké námestie**.

Horná mlynská dolina:

Horná mlynská dolina patrí k najkrajším a najnavštevovanejším rekreačným miestam Bratislavského lesoparku. Je to údolie, ktoré začína pri *Červenom moste* a končí pri Sanatóriu. Za „Červeným mostom“ sa nachádzajú parkoviská pre návštevníkov a niekoľko informačných tabúl.

Schodiskami od parkoviska sa dostanete do areálu **Partizánskej lúky**, ktorý je reprezentatívnym vstupom do lesoparku a slúži ako výletné miesto najmä rodinám s deťmi. Areál prešiel v roku 2006 kompletnou rekonštrukciou. Rekonštrukciou prešiel aj amfiteáter, pribudli nové sociálne zariadenia a bufet, ktorý slúži na občerstvenie. Na 4. rybníku pribudlo mólo, a pre ľudí sa otvorila nová atrakcia - člňkovanie s možnosťou rybolovu.

Pokračovaním promenádneho chodníka sa dostaneme k ôsmemu mlynu, ktorý je viac známy ako KLEPÁČ. Bol zrekonštruovaný v roku 2008 a v súčasnosti slúži najmä deťom a mládeži pre vzdelávacie a výchovné programy, voľno časové aktivity, tvorivé dielne, pobyty v prírode a ďalšie záujmové činnosti.

Od Klepáča pokračujeme cestou na Železnú studienku, kde majú sídlo Mestské lesy v Bratislave. Po ľavej strane sa nachádza IX. Mlyn, ktorý je v súkromnom vlastníctve.

Ďalej sa dostaneme k bufetu na Železnej Studienke (v minulosti atraktívne miesto, dokonca s kúpeľmi a reštauráciou). Momentálne prebieha rekonštrukcia a výstavba areálu.

Rybníky I. a II. sú využívané na rybolov, v zime na korčuľovanie. Chodníky okolo rybníkov potrebujú rekonštrukciu. Brehové porasty sú spustnuté a rušivo vplývajú na návštevníkov, preto sa musia vyčistiť a krajinársky upraviť.

Lokalita Železná studienka:

Cesta sa tu rozvetvuje na dva smery na Kačín a na Drieňovské lúky.

Drieňovské lúky sú vybavené na športové aktivity (futbal, stolný tenis a pod.), nachádzajú sa tu tri altánky, ohniská a lavičky. Vybudované je aj drevené detské ihrisko nachádzajúce sa pri spodnej stanici lanovky.

I. kameňolom slúži hlavne na opekanie. K dispozícii sú altánky a lavičky.

Lúka Tábor sa nachádza na pol ceste medzi Snežienkou a Sanatóriom a je vybavený altánkom a ohniskom.

Dlhé lúky sú vo veľkej miere využívané na rekreáciu, vybavené sú altánkami, ohniskami, stolmi a lavičkami na sedenie. V blízkosti sa nachádza studnička Johanka, ktorá poskytuje turistom osvieženie.

Pri **II. kameňolome** sa nachádza jazierko a drevené altánky. V blízkosti sa nachádza studnička.

Súčasťou lokality **III. kameňolom** je altánok a ohnisko.

Ďalšie obľúbené výletné miesto Bratislavčanov je areál pri horárni **Kačín** s altánkami, lavičkami a preliezačkami pre deti. Je prístupný od Železnej Studienky alebo od Lamača. Areál prešiel v roku 2010 rekonštrukciou.

Na **Malý Slavín** sa môžeme dostať cestou od Rače. Vybavený je altánkami a ohniskami. Túto lokalitu obľubujú turisti, je tu vybudované posedenie a ohniskom, ihrisko na mini futbal a stolný tenis a nachádza sa tu aj pomník padlých ruských vojakov vďaka čomu dostala táto lokalita aj názov. Lokalita je aj spomienkovým miestom pre dôchodcov a veteránov z II. sv. vojny.

Pánova lúka je priestranná plocha, ktorá leží na slnečnom južnom svahu. Nachádza sa tu vyhradené miesto na kladenie ohňa a krytý prístrešok so stolmi a lavicami.

V lokalite **Červený kríž** sa nachádzajú ohniská a drevené altánky. Výnimočnosťou tejto lokality je monument dreveného červeného kríža. Lokalita si vyžaduje celkovú rekonštrukciu, nakoľko posledná obnova je z r. 1995.

Areál **Pod horárňou Krasňany** prešiel revitalizáciou, ktorá sa uskutočnila v rámci projektu URBANNATUR v rokoch 2010-2013, ktorý bol realizovaný v rámci Programu cezhraničnej spolupráce SK – AT 2007-2013, spolufinancovaného Európskym fondom regionálneho rozvoja

3.6 Oficiálne značené turistické trasy

Územie MLB je pretkané sieťou cyklotrás a lesných a turistických chodníkov. Hlavný rekreačný chodník ide súbežne s cestou po Hornej mlynskej doline. Ďalší často využívaný rekreačný chodník ide od Rače po Červený Kríž.

Značkové turistické chodníky:

- Červená značka: Kízavá - Kamzík - U jeleňa - Tabule - Červený Kríž - Biely Kríž
- Zelená značka: sánkarská dráha Koliba – Kamzík
- Žltá značka: Brečtanová – Kamzík – IX. Mlyn – Lamač
- Modrá značka: Ahoj – hotel WEST – Americké nám. – Partizánska lúka
- Červená značka: Lamač – Kačín
- Žltá značka: Krasňany – Prvý Kameňolom – Tábor – Kačín
- Modrá značka: Krasňany – U Slivu – Cerová dráha
- Modrá značka: Knížková dolina – Pánova lúka – Spálený krmelec
- Zelená značka: Knížková dolina – Zbojnička – Kotlárika
- Žltá značka: Zbojnička – Pánova lúka – Malý Slavín
- Modrá značka: Slalomka – Biely Kríž

Okrem označených turistických trás sa nachádza v MLB aj množstvo chodníkov, ktoré nie sú vyznačené v mapách, ale sú obľúbeným miestom vychádzok hlavne v blízkosti hustejšie obývaných území.

3.7 Verejná doprava a komunikácie

V MLB je uspokojivá sieť asfaltových ciest, ktoré majú osobitný režim dopravy. Do lesoparku je zakázaný vjazd motorovým vozidlám, okrem vozidiel s povolením vjazdu. Aj do budúcnosti neuvažujeme so zmenou tohto režimu a povolením vjazdu motorových vozidiel nad limit súčasných

obmedzení. Rozšířením prístupu motorovým vozidlám do vnútrozemia MLB sa rekreačné lesy vystavujú riziku narušenia už aj teraz citlivej rovnováhy medzi stále vyššou potrebou komfortu z dostupnosti a čarom tichej rekreácie mimo rušivý dopravný hluk. Práve dopravné limity súčasných hraníc so zákazom vjazdu, ktoré vychádzajú aj z technických možnosti úzkych lesných ciest bez technickej infraštruktúry, sú obmedzujúce pre významnejší rozvoj občianskej vybavenosti v hlavných dolinách. Tento fakt má významnú úlohu pre zachovanie súčasného stavu dopravných limitov a tak aj pre zachovanie dolín bez individuálnej dopravy, statickej aj dynamickej.

Najvyužívanejšia cesta v MLB je cesta od Červeného mosta na Železnú studienku, resp. až po bývalý liečebný ústav - Sanatórium. Dopravu v území zabezpečuje MHD č. 43, ktorá od apríla do konca septembra počas víkendov a sviatkov premáva až do lokality Kačín.

1.) Prístupové komunikácie:

- *Cesta na Červený Most* – prístup na Železnú studienku a Kačín. Asfaltová dvojpruhová komunikácia, ktorá za úrovňou Červeného mosta prechádza do dlažbových kociek. Jedná sa o najvyužívanejšiu cestu pre individuálnu dopravu a MHD. Na križovatke pred Červeným mostom je vybudovaný kruhový objazd. Cesta sa napája na hlavný ťah na Brno
- *Cesta na Kamzík* – prístup na Kolibu a Kamzík. Dvojpruhová asfaltová cesta s novým povrchom. Využívajú ju hlavne motorizovaní návštevníci Bratislavy zo Slovenska, ale aj z cudziny na krátkodobú aj dlhodobú rekreáciu (hotel West). MHD končí pri reštaurácii Slamená búda, odtiaľ už návštevníci musia prejsť do lesoparku pešo
- *Pekná cesta* – prístup od Krasňan. Cesta bola zrekonštruovaná v r. 2009. Využívaná je viac domácimi návštevníkmi, najmä z Krasňan a Rače, hlavne majiteľmi chatiek a záhrad v tejto oblasti
- *Knižkova dolina* – prístup od amfiteátra v Rači
- *Potočná* – prístup od Rače. Táto cesta je využívaná väčšinou obyvateľmi Rače ako nástupný bod na Červený a Biely Kríž
- *Cesta na Klanec* – prístup od Lamača na Kačín. Asfaltová cesta je využívaná hlavne domácimi obyvateľmi z Lamača ako nástupný bod na Kačín, ale aj k okolitým lúčkam

2.) Parkoviská:

V blízkosti bezprašných ciest z dôvodov bezpečného parkovania, dodržiavania dopravnej disciplíny boli pre motorové vozidlá zriadené parkoviská. Takýmto spôsobom sa v podstatnej miere zamedzilo svojvoľnému zachádzaniu a parkovaniu v lese alebo na priestoroch určených pre rekreačný oddych. Parkoviská boli zriadené predovšetkým na miestach, ktoré sú vhodné ako východiská turistiky, v blízkosti sú rekreačné oddychové lúky a pod.

V súčasnosti verejnosť využíva nasledovné plochy:

- Červený most – 2 parkoviská nad Partizánskou lúkou
- Koliba – pred reštauráciou SHOPPA, pri hoteli West a pri Cvičnej lúke
- Krasňany – pozdĺž Peknej cesty
- Rača – pri amfiteátri v Knižkovej doline, na Potočnej

4. Plány rozvoja v oblasti rekreácie, športu, vzdelávania a využitia územia

V rámci svojej pôsobnosti si mestská príspevková organizácia Mestské lesy v Bratislave určila na najbližšie obdobie zoznam projektov rozvoja vybraných častí Bratislavského lesného parku.

Jednotlivé projekty zastupujú rôzne oblasti rozvoja územia Bratislavského lesného parku – rekreačné, športové, environmentálne, výchovno-vzdelávacie, estetické aj úžitkové. Vychádzame z potreby rekonštrukcie existujúcich kľúčových lokalít, ako aj z potreby rozšíriť možnosti pre šport a rekreáciu.

V nastolenom dynamickom tempe obnovy zvereného územia z predošlých rokov chceme pokračovať a ponúknuť tak návštevníkom prostredie s vysokou estetickou hodnotou, v kvalitnom trvácnom prevedení na európskej úrovni. Dôvodom k neustálemu zvyšovaniu kvality a rozširovaniu aktivít je neustále sa zvyšujúci dopyt po prímestskej rekreácii. Vzhľadom na výnimočnú polohu MLB a ich výbornú dostupnosť priamo z hraníc piatich mestských častí Bratislavy sa tak MLB stávajú najnavštevovanejším územím hlavného mesta SR Bratislavy s vysokým potenciálom vytvorenia jedinečnej rekreačnej prírodno-krajinárskej atrakcie. Územie Bratislavy nedisponuje rozsiahlymi zelenými parkovými plochami a tak svahy Malých Karpát v podobe MLB sú hlavným potenciálom pre prímestskú rekreáciu v prírodnom prostredí pre naše hlavné mesto.

→ Rekonštrukcia rybníkov č. 1 - 4 na Železnej studienke

lokalita: *Horná Mlynská dolina*

Na území Mestských lesov sa nachádzajú 4 vodné nádrže - rybníky, zaradené medzi technické pamiatky hornej Mlynskej doliny, vznikali postupne v priebehu 18 až 20 stor.

V súčasnosti sú vodné nádrže významným krajinotvorným prvkom, patria k obľúbeným rekreačným cieľom návštevníkov BLP, majú aj významnú úžitkovú funkciu – zachytávajú zrážkovú vodu a slúžia ako zberné nádrže vody v prípade nebezpečenstva lesného požiaru.

Po opakovaných technických problémoch bola v r.2007 objednaná revízia, ktorá skonštatovala havarijný stav výpustných a nápušných zariadení. Niektoré z nich sú úplne nefunkčné, nie je možné privod a odvod vody do rybníkov regulovať, čím je ohrozená bezpečnosť celej doliny. Súčasťou revízie sú aj správy, posudky a odporúčania, na základe ktorých bola objednaná projektová dokumentácia na rekonštrukciu poškodených zariadení. Náklady na opravu rybníkov č. 3 a č. 4 je rozpočtovaná vo výške 300 000 Eur bez DPH.

Rekonštrukciu rybníkov 3. a 4. plánujeme financovať v spolupráci s Hlavným mestom SR Bratislavou z grantu Nórskeho finančného mechanizmu v rámci výzvy Prispôsobenie sa zmene klímy. Financovanie rybníkov 1.a 2. je v štádiu riešenia. Prebieha projektová príprava
Predpokladané náklady cca 300 000 Eur bez DPH

Realizácia v roku 2017

→ **Rekonštrukcia lesných asfaltových ciest**

Lokalita : Lesopark – vetva A, vetva D, Červený kríž. Dĺžka cca 2,9 km

V rámci investícií je potrebné rátať s vykonaním údržbových prác na ďalších úsekoch lesných ciest a mostov. Uvedené úseky lesných asfaltových ciest sú na významných Lesoparkových trasách, ktoré slúžia na zabezpečenie prevádzkových úloh lesného hospodárstva a dobrej dostupnosti pre eventuálne zásahy hasičskej a zdravotnej záchrannej služby v spádovom území Lesoparku. Nachádzajú sa na nich aj značené cyklotrasy a hlavné turistické chodníky. Vek ciest je rôzny, cca 70r. Pre vek stavby, poveternostné podmienky a celkovú amortizáciu došlo k významným poškodeniam ciest hlavne v uvedených úsekoch. Na zlý stav týchto ciest sme už upozorňovaní aj návštevníkmi Lesoparku. Žiadosť o dotáciu bola podaná na PPA v programe lesné hospodárstvo v októbri 2015. Prebehlo verejné obstarávanie a vyhotovenie projektovej dokumentácie.

Predpokladané náklad cca 126 000 Eur bez DPH z eurofondov s 20% spoluúčasťou

Realizácia v roku 2016

→ **Oprava lesných nespevnených ciest**

Prebieha vytypovanie úsekov lesných ciest, ktoré sú v najhoršom stave, navrhnutie nutných úprava a následne zabezpečíme verejné obstarávanie.

Predpokladané náklady pre roky 2016 – 2018 sú 120 000 Eur bez DPH

Realizácia v roku 2016 (40 000 Eur)

→ **Mosty cez Vydricu**

Lokalita: Vydrica

Vybudovanie 4 mostov cez tok Vydrice v zmysle požiadaviek výsledku auditu FSC pri certifikácii organizácie. Na udržanie certifikátu musíme do roku 2018 premostiť 4 brody cez tok Vydrice. V opačnom prípade môže naša organizácia prísť o získaný certifikát FSC.
Predpokladané náklady na jeden most je cca 30 000 Eur, čo spolu predstavuje čiastku 120 000 Eur bez DPH.

Realizácia 2017 - 2018

→ Rozšírenie parkovísk na Kamzíku a pod Červeným mostom

lokalita: *Kamzík (pod vysielateľom), pod Červeným mostom*

Súčasná kapacita parkovania sú nepostačujúce. Plánujeme rozšírenie súčasnej parkovacej plochy a vybudovanie ďalšieho parkoviska v lokalite Kamzík a v lokalite pod Červeným mostom. Je nevyhnutné urobiť odbornú štúdiu parkovacích plôch prispôbenú súčasnému stavu a podmienkam.

Predpokladané náklady sú vo výške 400 000 Eur bez DPH lokalita Kamzík a 400 000 Eur bez DPH lokalita pod Červeným mostom

Realizácia v roku 2017 a 2018

→ Červený kríž

lokalita: *Červený kríž*

Lokalita, ktorá patrí medzi najobľúbenejšie výletné miesta Bratislavčanov. Výnimočnosťou tejto lokality je monument dreveného červeného kríža. Lokalita si vyžaduje celkovú rekonštrukciu, nakoľko posledná obnova je z r. 1995. V rámci príprav na rekonštrukciu je pripravená projektová dokumentácia. Projekt celkovej rekonštrukcie areálu Červený kríž pozostáva z výstavby veľkého piknikového prístrešku, detských hracích prvkov a rekonštrukcie rekreačného priestranstva.

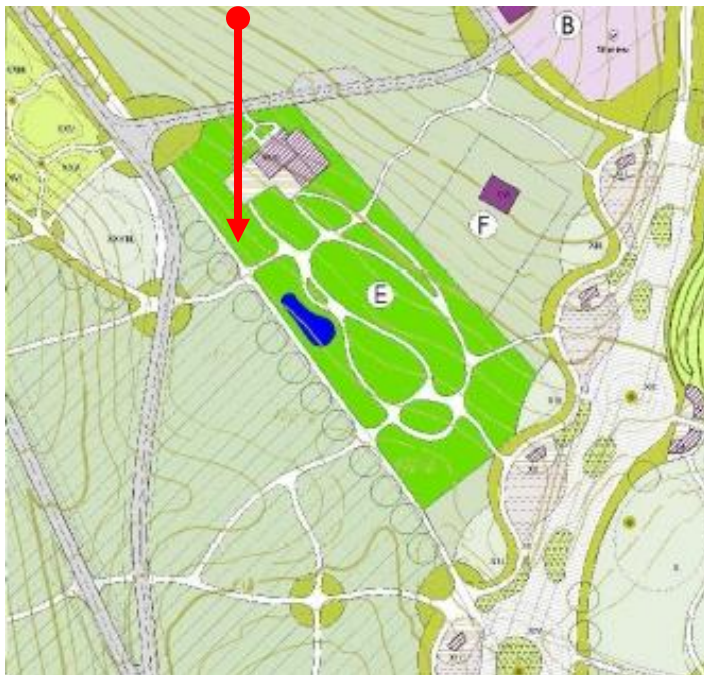
Predpokladané kapitálové výdavky sú vo výške 55 000 Eur bez DPH.

Realizácia v roku 2016

→ **Arborétum Kamzík – zariadenie pre environmentálnu výchovu a lesnú pedagogiku**

lokalita: *Kamzík*

Rekonštrukcia areálu arboréta a chaty Mestských lesov na zariadenie zrubového typu pre školenia a lesnú pedagogiku.

Záhrada – arborétum je zaujímavým botanickým miestom vhodným na úpravu parkového typu s možnosťou umiestnenia mini náučného chodníka.

Areál by mal byť jedným z hlavných objektov v sieti zariadení MLB pre výkon lesnej pedagogiky a posilnenia environmentálneho povedomia mládeže a verejnosti.

Predpokladané náklady sú vo výške 80 000 Eur bez DPH.

Termín realizácie 2017 - 2018

→ **Mokrade pri Drieňovských lúkach a Dlhých lúkach**

lokalita: *Drieňovské lúky*

Na jar a na jeseň sa v mieste pod západným svahom vedľa chodníka na zákrute pred Drienovskými lúkami vytvára mokrad', ktorá je zaujímavým biotopom.

Zámerom projektu je zachytiť vodu zo svahu tak, aby mokrad' v suchých mesiacoch nevysychala a zachoval sa tak výnimočný charakter miesta po celý rok.

Práce by obsahovali zachytenie blízkeho prameňa alebo vytvorenie stáleho prítoku Vydrice a nasmerovanie vody z neho do mokrade, vybudovanie múru z lomového kameňa povedľa chodníka, vyhliadkové mólo, označenie lokality info tabuľou. Možná spolupráca v rámci tohto projektu bola prerokovaná s BVS.

V lokalite Dlhé lúky chce MLB taktiež zachovať mokrad' zabezpečením prívodu vody do jelšového lesa v súčasnosti s podmáčaným podložíom. Projekt mokrade Dlhé lúky ráta s doplnením mobiliárom – vyhliadkový chodník, mólo, lavičky a informačná tabuľa.

Predpokladaná výška nákladov realizácie mokradí je vo výške 39 000 Eur bez DPH.

Projekt sa bude realizovať v roku 2016

→ Multifunkčné ihrisko na Drieňovských lúkach

lokalita: *Snežienka – Drieňovské lúky*

popis aktivity:

Vybudovanie multifunkčného ihriska s povrchom z umelej trávy na mieste prírodného ihriska.

Bude využiteľné na loptové hry: futbal, basketbal, hádzaná, voľné loptové hry.

Povrch hracej plochy - umelá tráva, mantinely a multifunkčné bránky z impregnovaného dreva, basketbalové koše.

Zariadenie je vhodné pre širokú vrstvu návštevníkov, od mládežníkov po neskorý vitálny vek.

Pri projektovaní základov ihriska bude treba brať ohľad na zvýšenú hladinu vody v jarnom období a ihrisko postaviť na vyvýšených základoch. Projekt realizujeme so zámerom rozšíriť možnosti na

šport v Hlavnom meste SR Bratislava a zároveň zvýšiť štandard športového využitia existujúcich exponovaných plôch v Bratislavskom lesnom parku.

Predpokladaná výška investície je 100 000 Eur bez DPH.

Termín realizácie 2017

→ Americké nám. - vyhliadka

lokalita: *Kamzík*

popis aktivity:

Zámerom je doplniť voľno-časový areál na Americkom nám. na Kamzíku o vyhliadkovú vežu.

Lokalita Kamzík v n.v.440 m je obľúbeným miestom krátkodobej rekreácie obyvateľov Bratislavy, aj ich mimo bratislavských a zahraničných návštev. Americké nám. svojou jedinečnou panorámou výhľadu na celú Bratislavu so záberom historického jadra a hradného kopca je jedným z najkrajších miest v okolí. Jedinečný výhľad vznikol v r.2002 po holorubnej ťažbe, kedy sa otvoril panoramatický pohľad južným smerom na mesto. Chceme tento prierez zachovať udržiavaním nízkeho porastu.

Podrobný popis projektu:

1. Popis areálu:

- Slúži na individuálnu a skupinovú rekreáciu – oslavy (narodeniny, spoločenské akcie).
- Rodinná rekreácia – opekanie v prírode
- Zastavenie na turistickom alebo cyklistickom výlete
- Útočisko v lese pred dažďom
- Ku areálu nie je povolený vjazd autom

2. Objektová skladba:

- Vyhliadková veža z drevených hranolov (červený smrek) so strieškou
- Krytina asfaltový šindel
- Zdroj vody sa v areály nenachádza

CENA vrátane DPH: 32 500 € (z toho 25 000 € máme z poslaneckých priorít)

Predpokladaný termín realizácie: 2016

→ Domček na strome

V súčasnosti riešime zadanie na spracovanie projektovej dokumentácie.

Podrobný popis projektu:

1. Popis areálu:

- slúži na individuálnu aj skupinovú rekreáciu – oslavy (narodeniny, spoločenské akcie)
- rodinná rekreácia – opekanie v prírode
- zastavenie na turistickom alebo cyklistickom výlete
- útočisko v lese pred dažďom
- k areálu nie je povolený vjazd autom

2. Objektová skladba:

- drevený domček v korune stromu
- strešná krytina Palmex (plastová imitácia suchých palmových listov)
- zdroj vody sa v areáli nenachádza

MATERIÁLOVÉ PREVEDENIE

- Domček je navrhnutý s ohľadom na možné vysoké riziko poškodenia (statika, dendrologický posudok stromu)

CENA vrátane DPH: 18 000 €/jeden domček

MLB plánuje vybudovať v lesoparku 3 takéto domčeky, momentálne hľadáme vhodné lokality. Cena za tri domčeky bude približne 54 000 Eur.-

Termín realizácie: 2017

→ Altánok „PRI DELE“ Partizánska lúka

Výnimočnosť tejto lokality je v jej veľmi dobrej prístupnosti a vybavenosti . V súčasnosti riešime zadanie na spracovanie projektovej dokumentácie na altánok.

Podrobný popis projektu:

1. Popis areálu:

- Slúži na rekreáciu - hlavne rodín s menšími deťmi
 - Grilovanie a oslavy
 - Areál je prístupný MHD aj IAD
2. Objektová skladba:
- Drevený altánok pre cca 20 ľudí s grilom a oplotením zabezpečujúcim súkromie pre spoločnosť
 - Strešná krytina asfaltový šindel
 - Zdroj pitnej vody je k dispozícii (píčia fontánka)

MATERIÁLOVÉ PREVEDENIE

- Altánok je navrhnutý s ohľadom na zabezpečenie čo najväčšieho súkromia pre návštevníkov (separovanie od okolia vhodným oplotením). Materiálové prevedenie je v súlade s existujúcimi zariadeniami v danej lokalite.

CENA bez DPH: 6 000 €

Predpokladaný termín realizácie : 2017

→ Altánok „SNEŽIENKA“

Výnimočnosť tejto lokality je umocnená atraktívnym detským ihriskom a jej izolovanosťou poskytujúcou určité súkromie. Projekt je pripravený na realizáciu.

Podrobný popis projektu:

1. Popis areálu:
 - Slúži na rekreáciu, hlavne rodín s menšími deťmi.
 - Opekačky a oslavy.
 - Areál je prístupný MHD, v blízkosti je spodná stanica lanovky na Kamzík.
2. Objektová skladba:
 - Drevený altánok pre cca 12 ľudí s výhľadom na detské ihrisko
 - Strešná krytina asfaltový šindel
 - Zdroj pitnej vody nie je k dispozícii

MATERIÁLOVÉ PREVEDENIE

- Altánok je navrhnutý z dôvodu zatriktívnenie lokality v ktorej je už realizované nové detské ihrisko. Použitý materiál a dizajn zodpovedá ostatným zariadeniam v okolí.

CENA bez DPH: 3 000 €

Predpokladaný termín realizácie: 2016

→ Drevené plastiky zvierat

Výnimočnosť tohto projektu spočíva v jeho veľkej atraktívnosti hlavne pre najmenších návštevníkov lesoparku. Drevené plastiky (5 ks) by boli inštalované na najviac navštevovaných miestach.

Podrobný popis projektu:

1. Popis:
 - Slúži na zatriktívnenie najviac navštevovaných lokalít
2. Skladba:
 - Drevené plastiky zvierat

MATERIÁLOVÉ PREVEDENIE

- Masívne drevo

Cena bez DPH: 20 000 €

Predpokladaný termín realizácie: 2017

→ **Detské ihrisko „ČERVENÝ KRÍŽ“**

Zámerom tohto projektu je po výstavbe nového komplexu altánkov doplniť túto lokalitu ešte o detské ihrisko. Bola by tým ukončená revitalizácia tohto územia.

Podrobný popis projektu:

1. Popis:

- Slúži na zatriaktívnenie územia, hlavne pre rodiny s menšími deťmi.

2. Skladba.

- Drevené detské hracie prvky vysokej kvality overené v poveternostne náročných podmienkach lesoparku.

CENA bez DPH : 25 000 €

Predpokladaný termín realizácie: 2017

→ **Jazierko pod Kačínom**

lokalita: *Kačín*

.

popis aktivity:

Vyčistenie jazierka na prístupovej ceste od Železnej studienky ku Kačínu. V súčasnosti je jazierko zanesené, chýba kalová jama.

Lesoparkové zariadenie je zničené, potrebuje obnovu a doplnenie. Plánujeme vyčistenie a rekonštrukciu technických zariadení jazierka a terénne úpravy na prítoku.

Plánované výdavky sú 2200 Eur bez DPH.

Termín realizácie: 2016

→ **Železná studienka, revitalizácia studničky**

lokalita: *Železná studienka*

Oproti areálu Rotunda - Železná Studienka sa nachádza portál nefunkčnej studničky. Do 80.-tych rokov 20. stor. fungoval pomocou čerpadla. Pre potešenie Bratislavčanov a pre znovu prinavrátenie povesti z minulosti by bolo vhodné túto pamiatku obnoviť a sfunkčniť.

Predpokladané náklady cca 20 000 Eur bez DPH.

Termín realizácie v roku 2017.

→ **Horáreň Kačín**

lokalita: *horáreň Kačín*

Potrebná rekonštrukcia celého areálu. Úprava a revitalizácia jestvujúcej záhrady. Oprava kancelárie lesníka, oprava fasády, oprava prívodu pitnej vody do budovy, prestavba nevyužívanej miestnosti pre potreby včelnice.

Predpokladané náklady 35 000 Eur bez DPH.

Projekt sa bude realizovať v roku 2018.

→ **Včelí náučný chodník a Včelín – Karpatská včela**

lokalita: *Kačín, lesná škôlka, Kačínska dolina*

Odborníci aj informovaná verejnosť temer na celom svete vyjadrujú značné znepokojenie nad skutočnosťou, že včely miznú. V niektorých krajinách EÚ poklesol počet včelstiev až o 50 %. Na Slovensku tiež dochádza k prudkému úbytku včelstiev. Na záchranu európskych včelstiev, ktoré sú ohrozené klimatickými zmenami, pesticídmi a novými nákazami vyzval aj Európsky parlament. Podľa neho sú tri štvrtiny potravinovej produkcie v Únii závislé od včiel a opalovaním sú podmienené štyri z piatich druhov zeleniny vypěstovanej v Európe. Včela medonosná, ale aj včely divé sa v našich lesoch vyskytujú vo veľmi malej populácii. Zatiaľ sa nerealizoval žiadny projekt na rozšírenie včelstiev v tejto karpatskej oblasti. V areály bývalej lesnej škôlky sme v roku 2015 začali budovať včelnicu, ktorá by mala spĺňať charakter produkčnej ako aj vzdelávacej včelnice. V pláne je vybudovať včelí náučný chodník, včelín, drevený altánok, revitalizovať areál škôlky, výsadba areálu medonosnými drevinami. Včelnica bude slúžiť na vzdelávanie detí, mládeže a dospelých, organizovanie environmentálnych programov pre širokú verejnosť a včelárskych kurzov.

Plánované výdavky : 5600 Eur bez DPH

Termín realizácie: 2016

→ **Z ďalších činností vykonávaných každoročne a pravidelne**

Zvoz smetí, kosenie lúčnych priestorov, opravy a obruby ciest a chodníkov.

Základné lesné práce akými je pestovanie zdravého lesného porastu, každoročné zalesňovanie, výchova mladých lesných porastov, prerezávky, prebierky, ochrana lesa, protipožiarna ochranné služby. Výrub nežiaducich a inváznych drevín, likvidácia čiernych skládok,

Z ťažiskových lesoparkových činností sú to najmä výstavba, rekonštrukcia a najmä údržba voľno časových a rekreačných areálov a lesného mobiliáru akým sú: lavičky, stoly, altánky, detské ihriská, odpadkové koše a iné zariadenia.

Starostlivosť o jazierka, rybníky a vodné nádrže, sadzba a pestovanie esteticky pôsobiacich porastov, ničenie invazívnych druhov rastlín.

5. ZÁVER

Bratislavský lesopark je v prvom rade kultúrny, spoločenský a športový areál slúžiaci občanom a návštevníkom hlavného mesta SR. Cieľom plánovitej úpravy a vybudovania Bratislavského lesného parku z pohľadu Mestských lesov v Bratislave je vytvorenie zdravého esteticky pôsobivého lesa – harmonicky zladeného obrazu krajiny, ktorý bude prispievať k príjemnej rekreácii obyvateľov Bratislavy.

Na spravovanie bratislavských mestských lesov Hl. mesto SR Bratislava zriadilo príspevkovú organizáciu Mestské lesy v Bratislave a úlohy príspevkovej organizácie zadefinovalo v zriaďovacej listine. Takúto formu správy lesov zvolila Bratislava ako jediné mesto na Slovensku. Budovanie a rozvoj lesoparku sú limitované disponibilnými zdrojmi, a to predaj dreva, príspevok mesta, granty a dary. V doterajšej dvadsať ročnej histórii Mestských lesov v Bratislava (MLB bola založená 1.7.1994) bola aplikovaná nízko nákladová stratégia rozvoja mestských lesov, zdroje príjmu boli iba z predaja dreva a príspevku mesta. V prípade prijatia veľkorysejšej dotačnej stratégie na údržbu a rozvoj MLB by sa určite takéto rozhodnutie stretlo s nadšeným ohlasom spokojnej verejnosti, nakoľko toto územie je srdcovou záležitosťou všetkých obyvateľov Bratislavy.

Potenciál rozvoja lesoparku je daný v intenzite využitia územia a v raste počtu návštevníkov (užívateľov rekreačných funkcií) územia, ktoré mesto vlastní.

Hlavné smery rozvoja MLB na roky 2015-2018 sa javia nasledovne:

1. Rekreačné areály

Budovanie a udržiavanie rekreačných plôch v nárazníkových okrajových častiach mesta pri vstupe do MLB ja javí ako najefektívnejší spôsob regulácie návštevnosti a tým aj k zvyšovaniu ochrany prírody v MLB. Areály s vybavením sa stávajú centrami krátkodobej prímestskej rekreácie, kde je možné poskytnúť návštevníkom na jedno miesto oddych, relax, šport a potešenie z aktívneho pobytu v prírode.

Lúky a oddychové priestory

Lúčne priestory a oddychové funkčné plochy je možné naďalej rozširovať a kultivovať. Intenzita kultivácie oddychových priestorov je limitovaná disponibilnými finančnými zdrojmi.

Šport

Územie lesoparku je vhodné na realizáciu turistických, bežeckých a cyklistických podujatí.

Organizácia hromadných podujatí sa veľmi dynamicky rozvíja.

2. Rozvoj cestnej a chodníkovej siete.

Existujúca sieť komunikácií (turistické trasy a cyklotrasy) je v súčasnosti postačujúca. Do úpravy povrchu trás je potrebné podľa konkrétnych požiadaviek užívateľov podľa finančných možností každoročne investovať.

3. Lesná pedagogika a environmentálna výchova.

Lesná pedagogika ako moderná forma komunikácie s verejnosťou je najjednoduchšou cestou lesníkov ako priblížiť širokej verejnosti prostredie lesa a funkcie lesného hospodárstva. Umožňuje poznávanie a vnímanie prírody všetkými zmyslami práve formou zážitkového učenia a hier v lese. Lesná pedagogika umožňujúca sprostredkovanie človeka s prírodou je určená všetkým – deťom, mládeži, dospelým, ale aj telesne postihnutým osobám.

4. Vodné plochy a rybníky

Doterajšie využitie vodných plôch je orientované na rybolov a na jednej vodnej nádrži aj na člnkovanie. O rybárstvo a oddych pri vode je značný záujem u obyvateľov Bratislavy. Rekreačný potenciál vodných plôch bol doteraz využívaný v minimálnej miere. Vodné nádrže sú v havarijnom stave, ich rekonštrukcia je administratívne pripravená, sú rozpracované projekty na získanie nenávratných finančných prostriedkov na ich rekonštrukciu. Plnia totiž aj protipožiarnu funkciu, slúžia ako rezervoár vody.

5. Poľovníctvo

Na území lesoparku je zriadený poľovný revír „Lesopark“. Mestské lesy sú biotopom voľne žijúcej poľovnej zveri. Populáciu poľovnej zveri je nevyhnutné regulovať, keďže pre tesnú blízkosť s intravilánom už pri normovanej početnosti poľovná zver preniká do obytných zón mesta a ohrozuje seba aj obyvateľov jej okrajových častí.

6. Starostlivosť o lesné porasty

Porasty na lesných pozemkoch je potrebné transformovať z doterajších rovnovekých lesov na výhľadové vekovo diferencované, prírode blízke lesné porasty. Transformovať rovnoveké bukové monokultúry na vekovo a druhovo diferencované lesné porasty je úloha časovo náročná (30 rokov) a nezaobíde sa bez cieľavedomej ťažby dreva v prísnom súlade s Plánom starostlivosti o les, pričom existuje neustála hrozba jednorazovej deštrukcie transformovaného porastu prírodným vplyvom (výchrica). Výsledkom transformácie lesných porastov budú esteticky príťažlivé, pre ľudí priechodné lesné prostredie a súčasne bude také prostredie vyhovujúcim biotopom živočíchov a rastlín. Mestské lesy v Bratislave budú vykonávať lesnícke a hospodárske činnosti v súlade a podľa „Programu starostlivosti o les“ v zmysle zákona Národnej rady SR číslo 326/2005 Z. z. o lesoch v rozsahu pokynov vyplývajúcich z uznesení Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy. V súlade s potrebami rozvoja rekreačných funkcií prímestských lesov budú v lese aplikované citlivé a k lesnému prostrediu šetrné technológie a metódy ťažby a spracovania drevnej hmoty, aby bola dosiahnutá maximálna spokojnosť odbornej a občianskej verejnosti navštevujúcej bratislavský lesopark. Obnovnú ťažbu budeme lokalizovať tak, aby boli minimalizované negatívne vplyvy na rekreačnú a environmentálnu funkciu lesa, ako aj na priaznivý stav druhov a biotopov. Doruby zvyškov materských porastov vyšších vekových tried nebudeme realizovať, staré

stromy budú ponechané na dožitie. Vybrané porasty v rekreačne a ekologicky najhodnotnejších lokalitách, v stanovištne exponovaných a citlivých častiach porastov (hrebienky, strmé a skeletnaté svahy, brehy vodných tokov, prameniská, mokrade a pod.) budú ponechané bez zásahu v takom rozsahu, aby v žiadnom prípade nedošlo k ich poškodeniu, ani pri ťažbe, ani pri približovaní dreva.

7. Ochrana prírody

Koncepcia ochrany prírody a krajiny v lesoparku má širší časový horizont ako 2016 – 2018. Záujmy ochrany prírody v zmysle zákona Národnej rady SR číslo 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny nebudú lesníckymi činnosťami dotknuté. Koncepcia ochrany prírody a krajiny sa odvíja od súčasne vyhlásenej CHKO Malé Karpaty s druhým stupňom ochrany v zmysle zákona Národnej rady SR číslo 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Predpokladaná potreba finančných prostriedkov

	<u>rok 2016</u>	v EUR bez DPH
1.	Opravy rybníkov	50 000
2.	Opravy ciest	60 000
3.	Rekonštrukcia areálu Červený kríž	55 000
4.	Vyhľadková veža	33 000
5.	Náučný včelý chodník	5 000
6.	Rekonštrukcia ciest (EU fondy)	100 000
7.	Rekonštrukcia rybníkov (Nórske fondy)	230 000
SPOLU rok 2016		533 000

	<u>rok 2017</u>	v EUR bez DPH
1.	Opravy rybníkov	300 000
2.	Mosty cez Vydricu (2 ks)	60 000
3.	Opravy ciest	40 000
4.	Arborétum Kamzík	80 000
5.	Multifunkčné ihrisko na Drieňovských lúkach	100 000
6.	Vyhliadkové domčeky na stromoch	54 000
7.	Altánok	9 000
8.	Detské ihrisko Červený kríž	25 000
9.	Revitalizácia studničky	20 000
10.	Parkovisko pod Červeným mostom	400 000
11.	Drevené plastiky zvierat (4 ks)	20 000
SPOLU rok 2017		1 108 000

	<u>rok 2018</u>	v EUR
1.	Mosty cez Vydricu (2 ks)	60 000
2.	Opravy ciest	60 000
3.	Rekonštrukcia Horárne Kačín	35 000
4.	Parkovisko Kamzík	500 000
SPOLU rok 2018		655 000

Návrh na predloženie koncepcie rozvoja mestských príspevkových organizácií a útvarov

kód uzn.: 7.3

Uznesenie č. 292/2015

zo dňa 18. 11. 2015

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

žiada

riaditeľov mestských príspevkových organizácií a útvarov

pripraviť koncepciu rozvoja mestských príspevkových organizácií a útvarov na obdobie do roku 2018 a predložiť ju na rokovanie Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy a príslušných komisií Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy nasledovne:

Mestské lesy v Bratislave

Mestská polícia

Správa telovýchovných a rekreačných zariadení

T: 4. 2. 2016

Generálny investor Bratislavy

MARIANUM - Pohrebníctvo mesta Bratislavy

Bratislavské kultúrne a informačné stredisko

Zoologická záhrada

T: 4. 2. 2016

Galéria mesta Bratislavy

Mestská knižnica

Múzeum mesta Bratislavy

Mestský ústav ochrany pamiatok

BTB

T: 4. 2. 2016

- - -

Nositeľ uznesenia: JUDr. Ivo Nesrovnal, primátor hlavného mesta SR Bratislavy
Plniť úlohy: Ing. Juraj Zikmund, riaditeľ Mestských lesov v Bratislave

Koncepcie rozvoja mestských príspevkových organizácií a útvarov na obdobie do roku 2018 (Mestské lesy v Bratislave, Mestská polícia, STaRZ, GIB, MARIANUM – Pohrebníctvo mesta Bratislavy, BKIS, ZOO, Galéria mesta Bratislavy, Mestská knižnica, Múzeum mesta Bratislavy, MUOP, BTB)

Uznesenie č. 396/2016 časť B zo dňa 30. 3. 2016

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

B. ukladá

riaditeľovi mestskej príspevkovej organizácie Mestské lesy v Bratislave,

dopracovať koncepciu rozvoja mestskej príspevkovej organizácie Mestské lesy v Bratislave na roky 2016 - 2018, a to v zmysle návrhov odbornej a občianskej verejnosti a v súlade s koncepciou rozvoja rekreačnej funkcie mestskej príspevkovej organizácie Mestské lesy v Bratislave do roku 2025, schválenou uznesením Mestského zastupiteľstva hlavného mesta SR Bratislavy č. 1798/2014 z 29. októbra 2014.

T: 26. 5. 2016